

Par sapņiem, mākslu un izdošanos

IK Ilze Brinkmane, žurnāliste

2020. gads katrā ziņā vēsturē ieies kā neparasts – mūsu ikdiens ir mainījies, esam ierobežoti laikā un telpā, mainījies ir arī klimats, jo ziedi turpina ziedēt arī ziemā, bet kaut kas ir palicis nemainīgs – cilvēku radošums, vēlme pēc skaistā un harmonijas. Kultūra un mākslas pasaule ir tā, kas dod iespēju radīt un gūt bagātīgas emocijas, palīdz noturēties gara spēkam.

Latvijas Universitātē studentiem, absolventiem un darbiniekiem ir ekskluzīva iespēja iepazīt mākslas pasauli, realizējot savas radošās ieceres vizuāli plastiskajā materiālā, jo jau 45 gadus darbojas Tautas lietišķās mākslas studija „Vāpe”. Patlaban LU bibliotēkā Kalpaka bulvārī 4 ir apskatāma jubilejas izstāde „Man tikai ziedēšana prātā”. Par iecerēm un to īstenošanu sarunā ar studijas dibinātāju un ilggadējo vadītāju, keramiķi, porcelāna mākslinieci LU docenti Helgu Ingeborgu Melnbārdi.

„Putni” un balādes par ziediem

„Izstādes atklāšana bija paredzēta maijā, tādēļ radās ideja par ziedu tēmu un tās nosaukums „Man tikai ziedēšana prātā”. Par to jau domājām un gatavojāmies no pērnā gada rudens. Manā dzīvē liela loma ir arī mūzikai. Interesi piesaistīja vokālā grupa „Putni”, un 2019. gada oktobrī Zirgu ielas koncertzālē noklausījos viņu koncertu „Balādes par ziediem”. Klausījos un jau programmiņā atzīmēju dziesmas, kas varētu skanēt mūsu izstādes atklāšanā. Pēc koncerta dziedātājas uzrunāju un viņas priecīgi atsaucās,” stāsta H.I.Melnbārde. Taču Covid-19 vīruss lika mainīt plānus un izstādi pārcēla uz rudeni, bet arī 22. oktobrī atklāšana nevarēja notikt, bet izstāde ir iekārtota, un arī kon-

certs izskanējis. Vokālās grupas „Putni” dziedātājas turēja doto vārdu, lai arī to nodēvējušas par sapni, kā atklāšana varēja notikt – tapis ļoti interesants video, kur mūzika tiek ar mākslas darbiem: <https://www.youtube.com/watch?v=jsN9RBrwflA>.

“ Ko jums izsaka vārdu salikums „zied-ēšana”? Helga smaidot paskaidro, ka tie ir trauki praktiskam pielietojumam – ēšanai.

Video autors ir Madis Krūze, astoņu dziedātāju vokālo grupu vada Antra Dreģe, ģitāru spēlē Jānis Bērziņš un kontrabasu – Staņislavs Judins. Grupa darbojas kopš 1993. gada un izveidojusi savu stilu, nevirās no nopietnām, tehniski sarežģītām kompozīcijām un drosmīgiem eksperimentiem mūzikā. Savu profesionālo meistarību dziedātājas apliecinājušas neskaitāmos festivālos, konkursos un koncertos Eiropā, ASV, Japānā un Austrālijā.

„Kad saņēmu video un to skatījos, nespēju valdīt prieka asaras. Tas tiešām bija patīkams pārsteigums, jo sapnis realizējās, lai arī pavisam citādi, nekā bijām cerējuši,” emocijas neslēpj H.I.Melnbārde. Viņas vadībā „Vāpe” kļuvusi par vienu no spilgtākajām Latvijas keramikas studijām, kas ar savu neordināro keramiku tematiskajās izstādēs ik gadu priedējusi ne tikai Rīgas, bet arī visas Latvijas un ārvalstu skatītājus starptautiskās izstādēs Lietuvā, Krievijā, Gruzijā un Japānā. Vienmēr kaut ko jaunu mēģina arī vāpieši, un, kā atklāj māksliniece, arī šoreiz apgūta jauna tehnika.

Izstāde klātienē un virtuāli

Ar video palīdzību izstādi kopā izstaigājam virtuāli, un ir stāsts par katru no 19 dalībniekiem – ar

atšķirīgu raksturu un rokrakstu. „Vienmēr ir jābūt kaut kam tādām, kas nav bijis – ne pašiem, ne citiem. Vadīju vairākas meistarklases, lai iemācītu gleznot uz baltas glazētas keramikas, līdzīgi kā to dara uz porcelāna. Apgleznījumos izmantotas gan tonālās pārejas, grafiskā līnija, laukumu ieklāšana ar otu un arī dekola tehnika,” atklāj Helga Ingeborga Melnbārde.

Ingūnai Briedei tapuši balti trauki ar ziedu motīvu „Zied zilās puķītes”, bet Rutai Lodiņai darbi ar nosaukumu „Smilgas zied”. Inga Izumrudova smalkām līnijām apgleznojusi apaļas formas dekoratīvā grupā „Pienenes”, kur pienenes lapa aļūrā griezumā konturēta ar virsglazūras gleznojumu zaļā tonī. Līvas Prekeles „Saulespuķes” mijas virsglazūrā dzeltenās un oranžās tonālās niansēs. Minētā tehnika vāpiešiem ir jaunums, ar kuru savās personālizstādēs kolēģus pārsteigusi H.I.Melnbārde.

Kristīne Brauna dekoratīvo grupu veidojusi ne tik gludām formām un devusi atbilstošu nosaukumu „Asni”, bet Līva Boze dekoratīvajā keramikā „Bitīte dārziņā” veiksmīgi apvienojusi ziedu traukus un sīkplastiku. Neparasts rokraksts ir Andai Lasei, jo tēli ir radušies viņas fantāzijā. Arī šoreiz tie ieguvuši pavisam oriģinālu nosaukumu „Mēness uzziedēšana”. Sav-

NORA KIBILDA-KINNA
Zied-ēšana

INGA IZUMRUDOVA
Pienenes

KĀRLIS BUDE
Valentīns un draugi

dabīgas ir arī Lindas Bieles „Ziedu pēdiņas”. Mīkstajā mālā Linda ļāvusi savam dēlēnam iespiest pēdiņas, kuras vēlāk, darbu glazējot, papildījusi ar „glazūras ziedīniem”.

Ko jums izsaka vārdu salikums „zied-ēšana”? Helga smaidot paskaidro, ka tie ir trauki praktiskam pielietojumam – ēšanai. Nora Ķibilda-Kinna iecerējusi ziedu formā izvietot sulīgi violetas bļodiņas, krūzītes un pat iesmu turētājus.

Ziedu pļavā salaidušies arī daudz putnu. Pat neskaidrojot ar vokālo grupu un tās nosaukumu, Kārlis Bude uz virpas veidojis plastisku putnu grupu ar nosaukumu „Valentīns un draugi”, jo sava loma bijusi Valentīndienai, kurā darbs aizsākts. Baltie putni veiksmīgi papildināti ar sārtu un zilu virsglazūras apgleznojumu. Kārlis roku pielicis arī izstādes noformējumā, rūpīgi izgatavojot podestu virsmas no koka.

Kārlis Ziediņš radījis darbus ar nosaukumu „Zied rozes Kurzemē”. „Viņš gatavo burvīgas lietas arī no koka. Autors koka karotes kātā iestrādājis rozes grebumu. Līdzīgs dekors ir arī koka dēlītī, kas atrodas zem māla bļodas,” piebilst studijas vadītāja.

„Pļava zied” – tā saucas vēl viena kurzemnieka Jāņa Rožlapas daudzkrāsainās bļodiņas, kas daudzus sajūsmina ar savu vienkāršību, bet, atbilstoši savam uzvārdam, viņš darinājis arī neparastu keramikas rozi ar filigrānām rožlapiņām.

Elīza Spilnere uz savas tējkannas vāciņa uzsēdinājusi putniņu ligzdā. Darba nosaukums „Starp zariem”. Agneses Ozoliņas fantāzijā radušies baltie, spurainie milzu kastāņi, ar kuriem draudzējas putni – svilpavnieki. Bet Tatjanas Zīles putnam, kas lidinās Kārļa Budes darinātajā būrītī, autore pat notamborējusi spārniņus. Putnu tēma radusies, iedvesmojoties no meitas zīmējumiem. Helga atklāj, ka putns sākotnēji ir glez-

nots uz šķīvja, bet ieguvis arī formu un kļuvis telpisks. Darba nosaukums „Kādi spārni - tāds lidojums, kāda brīvība - tāda dziesma”.

Raita Bobrova virpotie trauki „Rudzi zied” savukārt sasauca ar Aivas Dūrītes-Keišas māla maizes abrām, bet rudzu lauks turpina ziedēt Sanitas Bērzkalnas - Čeveres figurālajā darbā „Rudzupuķes”.

TLMS „Vāpe” vadītāja norāda, ka vienmēr atbalstījusi visus, kas meklējuši keramikas saikni ar kādu papildu materiālu. Izstādē turpināta jau izsenis aizsāktā tradīcija „Meklējam „Vāpē” apslēptos talantus”, kad keramika ir kopā ar kādu citu mākslas veidu. Piemēram, gan ar tekstilu, gan tēlniecību, gan fotogrāfiju, gan grafiku, un šoreiz ekspozīciju kuplina vāpietes Lanas Berģes-Kalnas ziedu gleznas.

„Nākamgad varētu tapt izstāde „Astoņi skolmeistari no studijas „Vāpe”, jo Ingūna, Tatjana, Līva, Aiva, Anda, Nora, Agnese un Raitis māca gan interešu izglītībā, gan mākslas skolās bērnus strādāt ar plastisko materiālu. Skolmeistari nodod amata apguves prasmi tālāk, tā ka plānotajā izstādē varētu iekļaut arī bērnu darbus. Būtu interesanti redzēt, kā vienu tematiku attēlo pieaugušie un bērni,” jau ar nākotnes idejām dalās H.I.Melnbārde.

Ticu, ka izdosies. Lai cerība pavada mūs visus arī Ziemassvētkos un Jaunajā gadā!

Pārļaicīgs ir arī dzejnieks Eduards Veidenbaums, jo viņa dzeja joprojām ir mūsdienīga un trāpīga. Vēl ilgi ausīs skan „Putnu” dziedātā „Jau ziediem rotātas pļavas”, ietērpta Imanta Kalniņa mūzikā:

„No putekļiem ārā, no dūmiem
Mūs ziedošais pavasars sauc;
Gals bēdām un sirdēstiem drūmiem,
Vēl pasaulē prieku ir daudz.” ■